Inbreng Esther Hendriksen – Forum voor Democratie

Voorzitter,

Ik begin vanavond bij één tabel uit deze begroting: de kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen. Het college heeft daarin alleen de kolom 2027 ingekleurd, volgens het welbekende verkeerslichtmodel. De jaren daarna heeft het college wit gelaten. Die kleuren vul ik vanavond voor u in.

Om te beginnen de netto schuldquote: die is in vijf jaar tijd, ruim vervijfvoudigd en ver voorbij de grens die de provincie aanmerkt als 'meest risicovol'. Donkerrood dus.

Ook de solvabiliteit duikt onder de door de Provincie aangeduide grens om uit de risicozone te blijven en is daarmee eveneens donkerrood.

Vervolgens de belastingcapaciteit: een huishouden in Voorschoten betaalt ruim de helft meer aan woonlasten dan het landelijk gemiddelde. Felrood.

Tot slot de structurele exploitatieruimte. Ook daar moeten we vaststellen dat op basis van wat we nú al weten, we zowel in 2028 als in 2029 in de min, oftewel rood staan.

Voorzitter, ik zei het net al: deze tabel werkt volgens het verkeerslichtmodel. Iedere burger weet wat hij bij een verkeerslicht moet doen. Groen betekent doorrijden, oranje is "remmen" en rood is "stoppen". Kijkend naar deze tabel zien we het ene licht na het andere op rood springen, maar dit college rijdt met een rotvaart van miljoenen euro's schuld door rood en trapt het gaspedaal nog verder in. Alleen hier wordt niet het college, maar de inwoner bestraft voor het roekeloze gedrag.

In de commissievergadering van vorige week ging het vaak over het 'gevoel' van de inwoner bij deze lastenstijging. Maar het gaat om meer dan gevoel: het gaat om keiharde knaken én om gezond verstand. Elk huishouden weet dat wie structureel meer uitgeeft dan er binnenkomt, eerst zijn reserves moet aanspreken en daarna moet lenen. En wie meer leent dan hij kan dragen, gaat failliet. Een gemeente kan niet failliet gaan. Wat wel gebeurt, is dat de provincie ingrijpt, en de rekening belandt bij de inwoner: ook wel de melkkoe van dit college. We kijken dan ook uit naar de formele reactie van de toezichthouder. Graag ook een reflectie van het college op dit punt.

De komende 3 jaar gaat deze gemeente haar schulden verdrievoudigen. Schulden waar de huidige inwoners van Voorschoten en ook hun kinderen nog voor mogen bloeden tot lang nadat dit college is vertrokken.

En Voorzitter, dit was te voorzien.

Sterker nog: het ís voorzien. Op 4 juni, bij het debat over de aankoop van de Zilverfabriek, bracht ik deze raad in herinnering dat Voorschoten in 2017 nog onder curatele van de provincie stond, en dat we daar alleen zijn uitgekomen dankzij de inwoners, via een flinke verhoging van de OZB. En op 18 juni zei ik tegen alle inwoners: het is nog maar een kwestie van tijd tot u de brief op de deurmat krijgt met de mededeling dat u de extra kosten mag ophoesten.

We zijn nu vijf maanden verder en die brief lígt er inmiddels: De woonlasten stijgen volgend jaar met maar liefst 10,6 procent. De vorig jaar met veel bombarie als meevaller voor de inwoner gepresenteerde “OZB-nullijn” wordt nu niet alleen teruggedraaid maar zelfs dubbel geïndexeerd. Ook de afvalstoffenheffing en de rioolheffing gaan beide fors omhoog. Oftewel: de Voorschotense huishoudens mogen komend jaar allemaal gemiddeld even 164 euro meer aftikken.

En overigens, dat het riool sterk verouderd was, wist men hier allang. Maar kennelijk was het in verkiezingstijd niet opportuun om de inwoners daarvoor de rekening te sturen. Vorig jaar werd de stijging nog gedempt, maar nu de verkiezingen achter de rug zijn, komt de volle klap alsnog.

Wethouder “Scherp aan de wind-Vare”kamp durft deze begroting, met een structureel tekort in 2028 en ‘29, met droge ogen “sluitend” te noemen. Wel hoopt hij dat het gemeentefonds de tekorten straks zal wegwerken, terwijl het college ondertussen nog even 113 miljoen euro aan investeringen doet.

Maar Voorzitter, de wethouder gaat daarbij gemakzuchtig voorbij aan het zogeheten ravijnjaar dat al jaren als een zwaard van Damocles boven ons hoofd hangt. Het kabinet heeft dat gat in de begroting tijdelijk opgevuld, maar vanaf 2028 komen die langverwachte bezuinigingen alsnog keihard onze kant op. En dat is precies ook het jaar waarin het structurele tekort in déze begroting begint. Ook daarop heeft mijn fractie de raad op 4 juni al gewezen.

Voorzitter, ik begin zo langzamerhand te denken dat dit college er bewust op aanstuurt. Men laat de schuld zo hoog oplopen dat de provincie straks wel moet ingrijpen. En dan staat Voorschoten straks opnieuw onder toezicht. En een gemeente die zichzelf niet meer kan bedruipen, krijgt vroeg of laat de enige ‘oplossing’ aangereikt die er dan nog is: opgaan in een grotere gemeente; in ons geval grote buurjongen Leiden. En eigenlijk ís dat proces al in gang gezet; want met elke gemeenschappelijke regeling verdwijnt er weer een stuk zeggenschap, en een stuk van ons belastinggeld, naar een regionaal bestuur. Een bestuur dat geen enkele Voorschotenaar ooit op zijn stembiljet heeft zien staan.

Mijn fractie verneemt graag van het college welke uitgaven het gaat schrappen om de netto schuldquote naar normale proporties terug te brengen zodat Voorschoten ook na 2027 uit de gevarenzone blijft. Waarom zet het college de voorziening rioolheffing dit jaar niet in om de stijging te spreiden, zoals vorig jaar wél gebeurde? En hoeveel zit er nog in die voorziening? En kan de wethouder de inwoners vanavond toezeggen dat er tot 2030 geen nieuwe lastenverzwaringen bijkomen?

Voorzitter, dan een oproep aan de andere partijen in deze raad. Vanavond is deze raad aan zet. Het college stelt voor, maar wij beslissen. Het budgetrecht ligt hier, bij de volksvertegenwoordiging. Wie de afgelopen tijd zijn zorgen heeft geuit over de oplopende schulden en de stijgende lasten - en wij waren niet de enigen - kan die zorgen vanavond omzetten in een stem. Wie werkelijk begaan is met de inwoners van Voorschoten, kan niet met goed fatsoen instemmen met een begroting die hen opzadelt met hogere lasten, een schuld die bijna verdrievoudigt en een gemeente die straks volledig op slot zit. Zorgen uitspreken in de krant is één ding. Vanavond telt alleen hoe u stemt.

Voorzitter, tot slot. Forum voor Democratie gunt Voorschoten een goede sporthal, een zwembad en een gezonde werkplek voor ambtenaren. Maar eerst de basis op orde: het riool en de scholen. Dan pas de rest, goed doordacht en als het geld er is. Zo doet elk huishouden het, en zo hoort ook een gemeente het te doen. De inwoners van Voorschoten hebben recht op een bestuur dat met hun geld omgaat alsof het hun eigen geld is. Want dat is het. En zij hebben recht op een eigen gemeente, die zelf over haar eigen zaken beslist. Voor die autonomie en die soevereiniteit van Voorschoten zullen wij altijd blijven strijden, bij elke begroting opnieuw.

Dankuwel.

Bijlage: tabel kengetallen (papieren versie)

	Indicatoren Voorschoten (%)						Signaalwaarden Provincie (%)		
Kengetallen:	**Verslag**	**Begroting**					Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
1a. Netto schuldquote	28,1	42,4	74,8	113,9	134,1	147,9			
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	25,7	37,0	69,7	108,2	128,4	142,4	<90	90 - 130	>130
2. Solvabiliteitsratio	38,0	31,8	26,1	22,7	20,3	17,8	>50	50 - 20	<20
3. Structurele exploitatieruimte	5,1	-0,7	1,0	-0,5	-0,1	1,3	>0	0	<0
4. Grondexploitatie	5,0	5,0	-	-	-	-	<20	20 - 35	>35
5. Belastingcapaciteit	154,0	146,7	156,0	-	-	-	<95	95 - 105	>105

Bron: Programmabegroting 2027-2030 gemeente Voorschoten, paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Kengetallen. Gele markeringen zijn eigen aantekeningen.